

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 kwietnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Błaszczyk (przewodniczący)

SSN Jerzy Grubba (sprawozdawca)

SSN Zbigniew Puskarski

Protokolant Małgorzata Sobieszczańska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Andrzeja Pogorzelskiego,

w sprawie **P. G.**

skazanego z art. 200 § 1 k.k. w zw. z art. 60 § 1 i § 6 pkt 3 k.k.

w zw. z art. 34 § 1 i § 1 a k.k. i art. 35 § 1 k.k. i in

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 4 kwietnia 2023 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego

na niekorzyść

od wyroku Sądu Rejonowego w Kartuzach

z dnia 12 października 2021 r., sygn. akt II K 491/19,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego
rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Kartuzach.**

UZASADNIENIE

P. G. stanął pod zarzutem tego, że:

1. w nieustalonych dniach w okresie od 1 lipca 2017 r. do 31 sierpnia 2017 r. w miejscowości P. gmina [...] działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, wielokrotnie dopuścił się wobec małoletniej poniżej lat 15 W. K. innych czynności seksualnych w ten sposób, że wkładał ręce do jej spodni i pod bluzkę, dotykał jej piersi oraz miejsc intymnych, kładł się na nią i całował
tj. o czyn z art. 200§1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.
2. w nieustalonym dniu pod koniec sierpnia 2018 r. w miejscowości P. gmina [...] dopuścił się wobec małoletniej poniżej lat 15 W. K. innej czynności seksualnej w ten sposób, że ją całował
tj. o czyn z art. 200§1 k.k.

Wyrokiem z dnia 12 października 2021r. Sąd Rejonowy w Kartuzach w sprawie sygn. akt II K 491/19 uznał oskarżonego za winnego popełnienia obu zarzuconych czynów z tym ustaleniem, że miały one miejsce w nieustalonych dniach w okresie wakacji letnich w roku 2017 i 2018r. i za to przy zastosowaniu art. 60§1 i §6 pkt 3 k.k. wymierzył odpowiednio kary roku i 5 miesięcy i 2 miesięcy ograniczenia wolności, zobowiązując P. G. w tym czasie do wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym. Kary te następnie połączył kara łączną roku i 6 miesięcy ograniczenia wolności z takim samym zobowiązaniem do wykonywania pracy na cele społeczne.

Wyrok uprawomocnił się nie będąc zaskarżony przez żadną ze stron.

Obecnie kasację od tego wyroku na niekorzyść skazanego wywiódł Prokurator Generalny, podnosząc w niej zarzut: rażącego i mającego istotny wpływ na treść wyroku naruszenia przepisów:

- prawa procesowego, a mianowicie art. 413§2 pkt 1 k.p.k., polegające na wadliwym, niedokładnym określeniu czasu popełnienia czynów z art. 200§1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i z art. 200§1 k.k., przypisanych oskarżonemu w pkt I i III części dyspozytywnej wyroku poprzez wskazanie, iż miały one miejsce odpowiednio „w nieustalonych dniach w okresie wakacji letnich w roku 2017” oraz „nieustalonego dnia wakacji letnich w roku 2018”, co powoduje, iż opis czynów, za które P. G. został tymże wyrokiem skazany, jest nieprecyzyjny, która to okoliczność ma istotne znaczenie dla odpowiedzialności karnej sprawcy;

- prawa materialnego, a mianowicie art. 41§1a k.k., polegające na braku orzeczenia wobec oskarżonego P. G., w związku z przypisaniem mu popełnienia przestępstwa zarzucanego w pkt II aktu oskarżenia, środka karnego w postaci zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi, który w razie skazania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego ma charakter obligatoryjny.

Wskazując na powyższe, skarżący wniósł o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Kartuzach do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasację należy uznać za zasadną.

Bezdyskusyjnie dotyczy to zarzutu drugiego – obraży art. 41§1a k.k., który stanowi, że *„Sąd orzeka zakaz zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi na czas określony albo dożywotnio w razie skazania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego”*.

Przypisane skazanemu przestępstwa z art. 200§1 k.k. bezsprzecznie mieszczą się w typie przestępstw przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności popełnionych na szkodę małoletniego.

Wskazać należy również, że choć skazany nie wykonuje obecnie takiego zawodu ani nie pełni wskazanego stanowiska, przepis ten ma do niego zastosowanie, gdyż ogranicza mu objęcie takiego stanowiska (czy możliwość wykonywania zawodu) na czas wykonywania tego środka karnego.

Słusznie zarzut ten skierowano jedynie do drugiego z przypisanych czynów, co wynika ze zmiany z dniem 1 października 2017r. stanu prawnego w tym zakresie (wprowadzająca obligatoryjność orzekania tego środka) – ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (Dz. U. z 2016r., poz. 862).

Za zasadny może być uznany też pierwszy z postawionych zarzutów. Z pewnością bowiem określenie czasu popełnienia przypisanego sprawcy czynu

powinno być możliwie precyzyjne i o ile to wykonalne, określone datą dzienną. Z punktu widzenia odpowiedzialności skazanego w niniejszej sprawie równie ważna jest data końcowa możliwego okresu zaistnienia przypisanego czynu, jak i data początkowa. Data końcowa będzie miała znaczenie choćby przy obliczaniu okresu przedawnienia. Na gruncie niniejszej sprawy jednak istotniejsze jest precyzyjne, na ile to możliwe, określenie początkowej daty, kiedy mógł zostać popełniony pierwszy z przypisanych czynów. Nie można bowiem tracić z pola widzenia tego, że skazany urodził się 5 czerwca 2000r. Należałoby zatem wprost określić, czy skazanemu zarzuca się popełnienie tego czynu przed ukończeniem przez niego 17 roku życia, czy też po tej dacie. Nie ulega też wątpliwości, że zwyczajowo przyjmuje się, iż wakacje letnie (szkolne) kończą się 31 sierpnia każdego roku.

Z pewnością zatem precyzyjniejsze określenie czasu popełnienia, zwłaszcza pierwszego z zarzuconych czynów, byłoby wręcz pożądane.

Wniesienie kasacji na niekorzyść skazanego i uwzględnienie podniesionych w niej zarzutów nie powoduje jednak, iż uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania nie może spowodować skutków korzystnych dla skazanego.

W niniejszej sprawie, przy ponownym jej rozpoznawaniu, Sąd winien **również** wnikliwie przeanalizować, czy opis, zwłaszcza, drugiego z czynów przypisanych skazanemu rzeczywiście wyczerpuje znamiona dokonania przestępstwa z art. 200§1 k.k.

Nie można tu tracić z pola widzenia tego, że przypisane zdarzenia miały miejsce pomiędzy bardzo młodymi ludźmi. Oskarżony miał lat 18-ście, a pokrzywdzona była o 4 lata młodsza (urodziła się 20 września 2004r.). Już samo to nakazuje postrzegać zachowania seksualne tych osób nieco inaczej niż w przypadku osoby zdecydowanie starszej i dziecka. Choć oczywiście nie wyklucza to możliwości popełnienia przestępstwa z art. 200§1 k.k. to należy dostrzegać, że część zachowań o podtekście ewidentnie seksualnym w kręgu takich osób jest kulturowo akceptowanych (dotykanie w tańcu, pocałunki) i nie ma podstaw by uznawać, że łamią w tym stopniu normy obowiązujące w danym społeczeństwie, by mogły być uznane za przestępstwo, nie są po prostu szkodliwe w rozumieniu art. 1§2 k.k.

Jak wydaje się, szukając definicji „innej czynności seksualnej” w rozumieniu m. in. art. 200§1 k.k. należy postrzegać ją jako substytut, czy wręcz formę „obcowania płciowego” wskazanego w tym przepisie.

Warto też zwrócić uwagę na to, że ustalenia faktyczne w odniesieniu do drugiego z przypisanych czynów sprowadzają się do jednego zdania – „Kolejnego dnia, gdy W. K. oglądała w pokoju oskarżonego film, ten do niej podszedł i zaczął ją całować, na co ona go odepchnęła i wyszła”. Sąd nie poświęcił też większej uwagi kwalifikacji prawnej tego czynu łącznie omawiając go z pierwszym z przypisanych skazanemu przestępstw.

Niezależnie od poczynionych wyżej uwag odnoszących się do wypełnienia przez skazanego swoim zachowaniem znamion przestępstwa z art. 200§1 k.k., dodatkowo, o ile Sąd dojdzie do wniosku, że przestępstwo to rzeczywiście zostało popełnione, wnikliwszego omówienia, niż uczyniono to w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, wymagałaby kwestia prawidłowości ustalenia formy stadialnej drugiego z przypisanych czynów. Czy mając na uwadze wykonaną część zachowania sprawcy i natychmiastową ucieczkę pokrzywdzonej, która nie spotkała się z żadnym utrudnieniem ze strony oskarżonego, czyn ten wkroczył już w fazę dokonania?

Ustalenie to z pewnością ma znaczenie dla oceny prawnej zachowania sprawcy i adekwatności wymierzonej kary.

Kierując się przedstawionymi względami Sąd Najwyższy uznał podniesione w kasacji zarzuty za zasadne i uchylił zaskarżony wyrok, a sprawę przekazał do ponownego rozpoznania.

Przy ponownym rozpoznawaniu sprawy Sąd Rejonowy winien uwzględnić poczynione przez Sąd Najwyższy uwagi.

[SOP]

[f.n]